

X Breu 2019

Text guanyador

LA BALLADA

Maria Isabel Torres Planells

Dins un profund somni, el cant llunyà d'un gall em comença a despertar. Pel finestró entra el primer i més lluent raig de sol del matí que dibuixa un quadre lluminós sobre la paret blanca, just damunt el meu cap. Una suau brisa impregna d'una simfonia d'aromes de bosc humit, herba fresca i de la dolça olor de la camamil·la centenària amb flors d'un groc intens i que la meua àvia sembrà damunt la paret de pedra seca a la vora de l'aljub i que està preparada per ser podada.

Encara mig adormida, allarg la mà intentant agafar la calidesa d'aquest raig, em qued hipnotitzada mirant com s'escola la llum a través dels meus dits. De sobte, els meus ulls es desperten en mirar als peus del llit, on, un clavell multicolor de puntes brodades de manera exquisida per les mans de la mare és damunt la caixa. S'enrifaçada ja està preparada. - Avui és un gran dia!

M'aixec d'un bot i començ el llarg ritual de vestir-me: primerament, els rifacos, posats amb delicadesa, un a un, en perfecte ordre cromàtic i, al damunt de tot, el més preciós, un rifaco blanc finament brodat amb motius florals, la mostra del qual, l'àvia deixà en herència a la mare. Segueix amb el gipó, de seda fina i acolorida, rematat amb dotze botons d'or, envellit pel pas del temps, a cada màniga; el vestit, color del suc del millor raïm i finalment el davantal ben planxat i trencat i el mantó de vellut verd que em col·loc al damunt de les espatlles.

Arriba l'hora de pentinar-me, asseguda davant el mirall vaig pentinant, de dalt a baix, la meua llarga cabellera negra com el carbó i amb cura, traç una clenxa ben drete, per acabar col·locant un gran i estofat llaç vermell al final de la trena.

La mare m'ajuda amb els darrers detalls: l'agulla de l'esquena, que enganxa al mantó amb molt de compte, mestre jo agaf aire i not com passa fregant la meua pell; el mocador de cap, posat amb molta destresa perquè quedi ben airós i per acabar, l'emprendada, tresor de família que ha anat passant de generació en generació.

Em calç els estribancos d'anar per la feixa per no embrutar les espadenyes noves, que amb tanta cura han teixit i emblanquinat les meues pròpies mans, i les guard dins un senallonet.

Així que, ben mudada i en companyia de tota la família, ens dirigim cap al poble.

El dia clar i assolellat ens convida a passejar pel camí polsós, de terra blanca, en el qual es veuen els solcs profunds i perfectament paral·lels que els carros, al llarg del temps,

han anat escrivint amb històries de tota mena: alegres, tristes, còmiques, dramàtiques,
...

Tot just passat el camí de Portinatx, entre cimerols de pins i garrovers, s'entreveu la punta del campanar de l'església, és llavors que apressuram el pas per arribar, de bona hora, a la festa del nostre patró.

Arribant al poble, feim una aturada per canviar el calçat. Deixam les espadenyes velles dins el senalló i aquest, darrere una gran pedra de la vora del camí. - Ara, ja vaig ben arreglada!

La petiteta casa d'en Pere, construïda amb pedres de marès ennegrit pel transcurs dels anys, ens dóna la benvinguda. Just a la vora, hi ha l'escola i per un moment, els meus pensaments em traslladen a la més tendra infància: el primer dia d'escola, l'olor de cartera i estoig nous, els bons moments passats amb companyia dels amics,...

Ens deixam endur camí amunt per una riuada de carros ben engalanats amb estores noves teixides per a l'ocasió, tirats per: cavalls, egües, mules, ases i someres amb les serres ben pentinades i enguardimentada ben lluenta.. Gent que arriba de per tot arreu amb les seues millors vestidures. – Ja som a s'escalonada de la plaça!

La plaça de missa és engalanada per celebrar la festa de Sant Joan: l'església d'un blanc enlluernador, presideix la plaça; banderoles de colors, ballen al so de la brisa i una multitud de gent arremolinada a l'ombra de les alames i contenta de veure's en aquest dia tan assenyalat, aprofiten per posar-se al dia de totes les noves.

Mentrestant busc arrecerar-me de la calor del sol davall el fullatge espès d'un dels centenaris arbres que envolten la plaça. Asseguda sobre la paret tenc tot el poble al meu abast: als meus peus hi ha un petit carreronet on es troba una filarada d'edificis ben emblanquinats, entre ells: el vell ajuntament, cas metge i la botigueta de tota la vida, on la gent de la pagesia hi troba tota mena de mercaderies: des d'una agulla fins al pa de cada dia passant per les espadenyes de sola de goma de camió d'anar per la feixa. Més enllà, a la meva dreta, s'hi troba la plaça d'Espanya que per un costat està vorejada per la ramera atapeïda de fulles de les moreres que reben al seu davall tots els visitants per procurar-los una ombra fresca per descansar del llarg camí i per l'altra banda, de la plaça, se situen tot un seguit de casetes amb portes acolorides, balconets i a vegades finestrons del mateix color, les quals segueixen barda amunt per un carreró empedrat que dona un caràcter antic a aquest racó.

Amb la vista perduda cap a la verda llunyania de muntanyes que resguarden les terres, de sobte una rialla sonora em fa girar cap a un grup de joves de fora poble que estan ben entretinguts, entre ells, em fix en un de ben plantat: gran somriure, cabells castanys i uns grans ulls verds, porta les castanyoles al davant penjades de la toca, cosa que em fa pensar, amb certesa, que és ballador. Tot d'una entrepús amb la seva mirada i sent com em ruboritz. De racó d'ull puc intuir com el jove parla a cau d'orella amb els seus companys tot dirigint la seva mirada envers mi.

Per un moment la campana em distreu dels joves i toca, amb gran estrèpit el darrer, convidant a la gent a entrar a l'església. Em recull amb totes les meves amigues i ens dirigim a l'interior del temple que ens rep tot enramellat amb canyes i tanys de

baladre. Una dolça i intensa olor d'herba de Sant Pont ho envaeix tot i ens dona la benvinguda a un espai totalment auster, ja que, en la guerra, els rojos es varen encarregar de deixar totalment nua tota la paret de l'altar en cremar el retaule de fusta, així com també va passar a molts altres indrets de l'illa.

Es fa un silenci sepulcral només romput pel capellà, que, content de veure l'església plena de tants de fidels, comença el seu sermó. Tothom escolta atentament les paraules de mossenya, o bé, potser no tothom: mentrestant alguns paren l'orella, d'altres ja estan pensant en el tiberi que es trobaran a taula a l'hora del convit.

Finalitzada la missa i un retronar alegre de tambors, flautes i castanyoles ens fa sortir a la plaça, on tots els balladors que avui hem anat a la festa feim un gran rotlle per iniciar la ballada. Comença a la curta, que obri el ball, amb ritme pausat però intens; seguidament, els sonadors estrenyen barres i fan sortir fum de llurs tambors i flautes sonant a la llarga, és ara quan tots els assistents es fan el seu lloc a la plaça per fer-se veure davant les balladores. Jo estic encantada mirant la ballada quan, ben al mig de la plaça es planta el polit jove d'ulls verds: estira el seu braç cap a mi i amb un toc fort i sec em convida a ballar. És clar que, en aquell moment, m'entren totes les calors del món, però com a bona balladora, fas unes passes endavant, em plant davant ell, el mir a la cara, abaix el ulls, m'agaf el vestit amb un moviment suau i elegant, faig la volta i els meus peus comencen a lliscar amb passetes curtes i decidides a compàs de tambor i és ara quan la màgia comença a sorgir: puc sentir com el seu braç passa fregant el meu cap amb un repic de castanyoles que em posa els pèls de punta. Creu amb ell mirades tímides però encisadores, el jove em respon atracant-se amb un gran bot demostrant-me la seva lleugeresa, la seva proximitat fa que multitud de papallones brollin i facin que m'enlairi fins al núvols, ara una camallada, ara una altra..., Not la seva energia, ens quedam sols al mig de la plaça, no existeix ningú més, mentrestant el vestit plisat acompanya els meus moviments com si d'un acordió es tractàs. Una rodada i una altra, la ballada es torna infinita fins que el ballador m'atura agenollant-se al meu davant i posant fi al meu somni, li faig una reverència d'agraïment amb el cap i el ballador s'aixeca i mentre m'acompanya al meu lloc, xiuxiueja a la meva orella:

- Em dic Joan i m'agradarà ballar amb tu en una propera ocasió.
- Agraïda estic i segur que hi haurà una altra ocasió, li replic.

Amb el cor a punt de sortir-me per la boca i les galtes totalment envermellides, segueix gaudint de la ballada del dia de Sant Joan.

Sa festa ja està acabada,
ja li som a s'espigó,
esperant poder-nos veure
en una altra ocasió.